

บทที่ 6

สรุปและข้อเสนอแนะ

6.1 สรุป

การศึกษาในครั้งนี้เพื่อ ศึกษาหาความสัมพันธ์ ทิศทางผลตอบแทนจากการลงทุน และการประเมินราคาหลักทรัพย์กลุ่มพลังงาน 4 หลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยใช้ข้อมูลรายสัปดาห์ เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2541 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2545 ซึ่งหุ้นสามัญในกลุ่มพลังงาน 4 หลักทรัพย์ที่ได้ทำการศึกษาเป็นหุ้นสามัญที่ได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย คือ บริษัทบางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) หรือชื่อย่อ BCP บริษัทสยามสหบริการ จำกัด (มหาชน) หรือชื่อย่อ SUSCO ซึ่งดำเนินกิจการในลักษณะผลิตและจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิง บริษัทผลิตไฟฟ้า จำกัด (มหาชน) หรือชื่อย่อ EGCOMP และบริษัทผลิตไฟฟ้าราชบุรี จำกัด (มหาชน) หรือชื่อย่อ RATCH ซึ่งดำเนินกิจการในลักษณะผลิตและจำหน่ายไฟฟ้าโดยได้ทดสอบ Unit Roots ของหลักทรัพย์แต่ละตัว โดยดูความเป็น stationary $I(0)$; integrated of order 0] หรือ non-stationary $I(d)$; $d > 0$, integrated of order d] ผลปรากฏว่าข้อมูลรายสัปดาห์ของหลักทรัพย์ทั้ง 4 หลักทรัพย์มีลักษณะเป็น $I(0)$ สำหรับการทดสอบคุณภาพระยะยาวนั้น ตามกระบวนการของ Engle-Granger จะทำการทดสอบ คุณภาพระยะยาวจากค่า residuals ว่าเป็น stationary หรือไม่ ผลการศึกษาพบว่าหลักทรัพย์ทั้ง 4 หลักทรัพย์มี residuals เป็น stationary นั่นคือมีคุณภาพในระยะยาว หรือข้อมูลมี Cointegration จากข้อสรุปของ Ender (Applied Econometric Time Series, p.225) และตามที่ Robert F. Engle และ Clive W. J. Granger ได้เสนอบทความทางวิชาการเรื่อง Cointegration and Error Correction: Representation, Estimation and Testing ในปี 1987 ได้เสนอไว้ว่าหากในระยะยาวถ้ามีการออกนอกคุณภาพเกิดขึ้น สันนิษฐานว่าจะมีกลับเข้าสู่คุณภาพได้โดยมี Error Correction Mechanism (ECM) ปรับให้เข้าสู่คุณภาพในระยะยาวต่อไป

เมื่อใช้การวิเคราะห์ความถดถอย (Regression) และนำแบบจำลองการตั้งราคาในหลักทรัพย์ (Capital Asset Pricing Model : CAPM) มาประกอบการศึกษา สามารถใช้เป็นเครื่องมือประเมินผลตอบแทนจากการลงทุนของหลักทรัพย์ ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งจากผลการวิเคราะห์ทางสถิติจะสามารถบ่งชี้ถึงผลการดำเนินงานของหลักทรัพย์ เพื่อใช้เป็นแนวทางการประเมินราคาของหลักทรัพย์ในกลุ่มพลังงาน 4 หลักทรัพย์ ในการพิจารณาตัดสินใจเลือกลงทุน ผลการศึกษาทั้งหมดสามารถสรุปผลได้ดังนี้

6.1.1 หลักทรัพย์ BCP

ค่าความเสี่ยง หรือค่าสัมประสิทธิ์เบต้า β_1

หลักทรัพย์มีความสัมพันธ์กันในทิศทางตรงข้าม ต่อการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงของอัตราผลตอบแทนของตลาดหลักทรัพย์ เนื่องจากค่า β มีค่าเป็น -0.175165 นั่นคือเป็น หลักทรัพย์ที่มีอัตราการปรับเปลี่ยนราคาน้อยกว่าดัชนีราคาตลาดหลักทรัพย์ (Defensive Stock) เมื่อทดสอบสมมติฐานพบว่าอัตราผลตอบแทนของดัชนีตลาดหลักทรัพย์ (R_m) ไม่สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของอัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์ BCP ได้ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

ทิศทางผลตอบแทนของหลักทรัพย์ที่ทำการศึกษา

จากผลการทดสอบค่า α ของ BCP เป็นบวก หลักทรัพย์จะให้ผลตอบแทนที่ผิดปกติเมื่อทดสอบสมมติฐานพบว่าที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 ผลตอบแทนที่คาดหวังของหลักทรัพย์ขึ้นอยู่กับความเสี่ยงของหลักทรัพย์นั้นเพียงอย่างเดียว

ค่า $R^2 = 0.0069$ แสดงว่าการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงในอัตราผลตอบแทนของดัชนีตลาดหลักทรัพย์ที่เกิดจากอิทธิพลของความเสี่ยงที่เป็นระบบ (Systematic Risk) สามารถอธิบายถึงการเปลี่ยนแปลงของอัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์ BCP ที่คาดหวังได้ 0.69%

การประเมินราคาของหลักทรัพย์

ผลตอบแทนที่คาดหวังของหลักทรัพย์ BCP เมื่อเทียบกับเส้นตลาดหลักทรัพย์ (SML) แล้วนั้นพบว่า หลักทรัพย์ BCP อยู่ใต้เส้นตลาดหลักทรัพย์ (Security Market Line: SML) แสดงว่าหลักทรัพย์ BCP มีราคาสูงกว่าราคาที่เหมาะสม (Over Value) นักลงทุนควรขายหลักทรัพย์นี้ออกไป เพราะคาดว่าน่าจะมีการปรับตัวของราคาลดลงจนอยู่ระดับเดียวกับอัตราผลตอบแทนของตลาดซึ่งถือว่าเป็นราคาที่เหมาะสมหรือภาวะสมดุลในการลงทุน

6.1.2 หลักทรัพย์ SUSCO

ค่าความเสี่ยง หรือค่าสัมประสิทธิ์เบต้า β_1

หลักทรัพย์มีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกัน ต่อการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงของอัตราผลตอบแทนของตลาดหลักทรัพย์ เนื่องจากค่า β มีค่าเป็น 0.020722 ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่าค่าที่ได้เข้าใกล้ 0 ยังเป็นสิ่งที่น่าสงสัย (ซึ่งไม่น่าจะใช่) แต่ตามค่าที่ได้แสดงถึงการเป็นหลักทรัพย์ที่มีอัตราการปรับเปลี่ยนราคาน้อยกว่าดัชนีราคาตลาดหลักทรัพย์ (Defensive Stock) เมื่อทดสอบสมมติฐานพบว่าอัตราผลตอบแทนของดัชนีตลาดหลักทรัพย์ (R_m) ไม่สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของอัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์ SUSCO ได้ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

ทิศทางผลตอบแทนของหลักทรัพย์ที่ทำการศึกษา

จากผลการทดสอบค่า α ของ SUSCO เป็นบวก หลักทรัพย์จะให้ผลตอบแทนที่ผิดปกติ เมื่อทดสอบสมมติฐานพบว่าที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 ผลตอบแทนที่คาดหวังของหลักทรัพย์ขึ้นอยู่กับความเสี่ยงของหลักทรัพย์นั้นเพียงอย่างเดียว

ข้อมูลมีปัญหา Auto Correlation เมื่อแก้ไขแล้วทำให้ค่า R^2 ไม่สามารถใช้อธิบายได้ การประเมินราคาของหลักทรัพย์

ผลตอบแทนที่คาดหวังของ SUSCO เมื่อเทียบกับเส้นตลาดหลักทรัพย์ (SML) แล้วนั้น พบว่าหลักทรัพย์ SUSCO อยู่เหนือเส้นตลาดหลักทรัพย์ (Security Market Line: SML) แสดงว่าหลักทรัพย์ SUSCO มีราคาต่ำกว่าราคาที่เหมาะสม (Under Value) นักลงทุนควรซื้อหลักทรัพย์นี้ไว้ เพราะคาดว่าน่าจะมีการปรับตัวของราคาตกลงจนอยู่ระดับเดียวกับอัตราผลตอบแทนของตลาด ซึ่งถือว่าเป็นราคาที่เหมาะสมหรือภาวะสมดุลในการลงทุน

6.1.3 หลักทรัพย์ EGCOMP

ค่าความเสี่ยง หรือค่าสัมประสิทธิ์เบต้า β

หลักทรัพย์มีความสัมพันธ์กันในทิศทางตรงข้าม ต่อการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงของอัตราผลตอบแทนของตลาดหลักทรัพย์ เนื่องจากค่า β มีค่าเป็น -0.080719 แสดงถึงการเป็นหลักทรัพย์ที่มีอัตราการปรับเปลี่ยนราคาน้อยกว่าดัชนีราคาตลาด (Defensive Stock) เมื่อทดสอบสมมติฐานพบว่าอัตราผลตอบแทนของดัชนีตลาดหลักทรัพย์ (R_m) สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของอัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์ EGCOMP ได้ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

ทิศทางผลตอบแทนของหลักทรัพย์ที่ทำการศึกษา

ค่า α เป็นบวก แสดงว่าหลักทรัพย์ให้ผลตอบแทนที่ผิดปกติ เมื่อทดสอบสมมติฐานพบว่าที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 ผลตอบแทนที่คาดหวังของหลักทรัพย์ไม่ได้ขึ้นอยู่กับความเสี่ยงของหลักทรัพย์นั้นเพียงอย่างเดียว มีปัจจัยอื่นเข้ามามีอิทธิพล

ข้อมูลมีปัญหา Heteroskedasticity เมื่อแก้ไขแล้วทำให้ค่า R^2 ไม่สามารถใช้อธิบายได้ การประเมินราคาของหลักทรัพย์

ผลตอบแทนที่คาดหวังของ EGCOMP เมื่อเทียบกับเส้นตลาดหลักทรัพย์ (SML) แล้วนั้น หลักทรัพย์ EGCOMP อยู่ใต้เส้นตลาดหลักทรัพย์ (Security Market Line: SML) แสดงว่าหลักทรัพย์มีราคาสูงกว่าราคาที่เหมาะสม (Over Value) นักลงทุนควรขายหลักทรัพย์นี้ออกไป เพราะคาดว่าน่าจะมีการปรับตัวของราคาตกลงจนอยู่ระดับเดียวกับอัตราผลตอบแทนของตลาด ซึ่งถือว่าเป็นราคาที่เหมาะสมหรือภาวะสมดุลในการลงทุน

6.1.4 หลักทรัพย์ RATCH

ค่าความเสี่ยง หรือค่าสัมประสิทธิ์เบต้า β_i

หลักทรัพย์มีความสัมพันธ์กันในทิศทางตรงข้าม ต่อการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงของอัตราผลตอบแทนของตลาดหลักทรัพย์ เนื่องจากค่า β มีค่าเป็น -0.024582 แสดงถึงการเป็นหลักทรัพย์ที่มีอัตราการปรับเปลี่ยนราคาน้อยกว่าดัชนีราคาตลาด (Defensive Stock) เมื่อทดสอบสมมติฐานพบว่าอัตราผลตอบแทนของดัชนีตลาดหลักทรัพย์ (R_m) ไม่สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของอัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์ RATCH ได้ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

ทิศทางผลตอบแทนของหลักทรัพย์ที่ทำการศึกษา

จากผลการทดสอบค่า α ของ RATCH เป็นบวก หลักทรัพย์จะให้ผลตอบแทนผิดปกติ หลักทรัพย์จะให้ผลตอบแทนที่ผิดปกติ เมื่อทดสอบสมมติฐานพบว่าที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 ผลตอบแทนที่คาดหวังของหลักทรัพย์ขึ้นอยู่กับความเสี่ยงของหลักทรัพย์นั้นเพียงอย่างเดียว

ค่า $R^2 = 0.0052$ แสดงว่าการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงในอัตราผลตอบแทนของดัชนีตลาดหลักทรัพย์ที่เกิดจากอิทธิพลของความเสี่ยงที่เป็นระบบ (Systematic Risk) สามารถอธิบายถึงการเปลี่ยนแปลงของอัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์ RATCH ที่คาดหวังได้ 0.52%

การประเมินราคาของหลักทรัพย์

ผลตอบแทนที่คาดหวังของ RATCH เมื่อเทียบกับเส้นตลาดหลักทรัพย์ (SML) แล้วนั้น หลักทรัพย์ RATCH อยู่เหนือเส้นตลาดหลักทรัพย์ (Security Market Line: SML) แสดงว่าหลักทรัพย์ RATCH มีราคาต่ำกว่าราคาที่เหมาะสม (Under Value) นักลงทุนควรซื้อหลักทรัพย์นี้ไว้ เพราะคาดว่าจะมีการปรับตัวของราคาสูงขึ้นจนอยู่ระดับเดียวกับอัตราผลตอบแทนของตลาด ซึ่งถือว่าเป็นราคาที่เหมาะสมหรือภาวะสมดุลในการลงทุน

6.2 ปัญหาและข้อเสนอแนะ

การศึกษาในครั้งนี้พบปัญหาและอุปสรรคอันเป็นข้อจำกัดทางการศึกษาดังต่อไปนี้

1. แบบจำลองเป็นแบบจำลองที่มีกรอบข้อสมมุติเกี่ยวกับตลาด และโอกาสทางการลงทุน อาทิ การให้นักลงทุนมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร โดยทั่วถึงกัน นักลงทุนมีความคาดหวังเหมือนกันในด้านอัตราผลตอบแทนและความเสี่ยง มีการกู้ยืม และให้กู้ยืมในอัตราผลตอบแทนที่ไม่มีความเสี่ยง ไม่มีค่าใช้จ่ายในการทำธุรกรรม และไม่มีภาษี หรือข้อห้ามในการลงทุนแบบขายหลักทรัพย์โดยไม่มีหลักทรัพย์ในบัญชี (Short Sale) ทำให้ตลาดทุนที่ทำการศึกษามีสภาพตลาดเป็นการแข่งขันที่สมบูรณ์ซึ่งไม่เป็นจริงในทางปฏิบัติ

2. การเลือกใช้อัตราอ้างอิง (Bench Mark) เป็นตัวแทนของอัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์ที่ไม่มีความเสี่ยง โดยใช้อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 3 เดือน เฉลี่ยรายสัปดาห์ของ 5 ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ ประกอบด้วย ธนาคารกรุงไทย จำกัด(มหาชน) (KTB) ธนาคารกสิกรไทย จำกัด(มหาชน) (KB) ธนาคารกรุงเทพ จำกัด(มหาชน) (BBL) ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด(มหาชน) (BAY) ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด(มหาชน) (SCB) ณ เวลาที่ต้องการศึกษาเป็นตัวแทน อาจไม่ใช่ตัวแทนที่คืบเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยเงินฝากของทุกธนาคารหลายครั้งในช่วงเวลาที่กำลังศึกษา รวมทั้งอัตราดอกเบี้ยเงินฝากนั้นเป็นอัตราดอกเบี้ยต่อปีไม่ครอบคลุมช่วงเวลาทั้งหมดที่ทำการศึกษา คือ 5 ปี ดังนั้นจึงมีความเป็นไปได้ที่การศึกษาในครั้งนี้จะเกิดความคลาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริงบ้าง

สำหรับข้อเสนอแนะทางการศึกษาในครั้งต่อไป อาจใช้อัตราอ้างอิงอื่นที่เห็นว่าเป็นตัวแทนที่เหมาะสมกว่า เป็นตัวแทนของอัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์ที่ไม่มีความเสี่ยง เช่น อัตราดอกเบี้ยพันธบัตรรัฐบาล เพื่อผลการศึกษาที่น่าเชื่อถือเพิ่มมากขึ้นอีก

3. จากวิธีการวิเคราะห์ความถดถอยของข้อมูล โดยใช้วิธีการ Cointegration ในแบบของ Engle และ Granger นั้น ไม่ได้ระบุวิธีการกำหนด lagged change $\left[\sum_{j=1}^p \lambda_j \Delta X_{t-j} \right]$ ที่เหมาะสมในการทดสอบสมการ Unit Roots ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้การทำให้ lagged change $\left[\sum_{j=1}^p \lambda_j \Delta X_{t-j} \right]$ เป็น 1 ด้วยความหมายของ lagged change $\left[\sum_{j=1}^p \lambda_j \Delta X_{t-j} \right]$ ที่ว่าข้อมูลในช่วงเวลาก่อนหน้านั้น 1 period จะถูกปรับให้เข้ากับช่วงเวลาปัจจุบัน ซึ่งอาจไม่ใช่วิธีการที่เหมาะสมมากนัก

สำหรับข้อเสนอแนะทางการศึกษาในครั้งต่อไป ควรทำการศึกษาเพิ่มเติมในการเลือก lagged change $\left[\sum_{j=1}^p \lambda_j \Delta X_{t-j} \right]$ ที่เหมาะสมในการทดสอบสมการ Unit Roots เพื่อผลการศึกษาที่น่าเชื่อถือเพิ่มมากขึ้นอีก